

Scheiden doet lijden

Trouwen en scheiden kunnen voor een ondernemer grote consequenties hebben. Een overzicht van valkuilen en recente wetgeving.

TEKST: LIEUWE KOOPMANS | BEELD: CORBIS

Trouwen. Op het eerste gezicht een privéaangelegenheid, maar er kunnen belangrijke zakelijke gevolgen mee gepaard gaan. Zeker wanneer het om een ondernemer gaat en helemaal wanneer het huwelijk strandt. Dit laatste is niet onwaarschijnlijk. Landelijk ligt het scheidingspercentage op ruim dertig procent. Maar Hans Zwagemaker, hoofdredacteur van Belasting Belangen en docent bij NBA Opleidingen, schat vanuit eigen waarneming in dat dit percentage bij ondernemers aanmerkelijk hoger ligt. "Ondernemers besteden veel tijd aan hun bedrijf, wat de kans op een verslechterde relatie groter maakt."

HUWELIJKSE VOORWAARDEN

Een belangrijk directe consequentie van trouwen is dat het vermogen en de ondernemersaansprakelijkheid worden gedeeld met de partner. Dit komt doordat in Nederland automatisch in gemeenschap van goederen wordt getrouwd. "We adviseren ondernemers dikwijls daarom te trouwen op basis van huwelijkse voorwaarden", zegt Raymond Baan AA van accountantskantoor

SCHEIDEN EN PENSIOEN

Een specifiek onderdeel van de verrekening bij echtscheiding is het pensioen. Een ondernemer/directeur-groootaandeelhouder regelt meest zelf zijn pensioen, bijvoorbeeld bij een verzekeraar maar vaak ook in eigen beheer bij zijn vennootschap. Bij een echtscheiding moet het opgebouwde pensioen in eigen beheer worden verrekend met de ex-partner.

Raymond Baan (Wolfsbergen Van Haarlem): "Het pensioen moet worden afgekocht. De afkoopwaarde bij een verzekeraar is door het gebruik van andere grondslagen veel hoger dan op basis van fiscale grondslag is opgebouwd in de eigen vennootschap. De afstorting naar de verzekeringsmaatschappij bedraagt dikwijls meer dan vijftig procent van het bedrag dat op papier is opgebouwd."

'IN DE LAATSTE TWEE JAAR IS OP HET VLAK VAN TROUWEN EN SCHEIDEN NIEUWE WETGEVING VAN KRACHT GEWORDEN.'

Wolfsbergen Van Haarlem. “Je kunt dan bijvoorbeeld bij een faillissement het privévermogen van de partner afschermen van het zakelijk vermogen.” Aansprakelijkheid speelt vooral een rol bij eenmanszaken en veel minder bij bv's. “Daarom kan het omzetten van een eenmanszaak in een bv bij een huwelijk een advies zijn”, aldus Baan.

ROOSKLEURIG

Zowel Baan als Zwagemaker signaleren dat partners op het moment van trouwen lang niet altijd open staan voor de gevolgen van een mogelijke scheiding. Baan:

“Men heeft een positief beeld van de toekomst. Verder gaat het vaak om jonge ondernemers met een relatief klein bedrijf. Op het moment van trouwen lijkt de financiële impact dan tamelijk gering.”

Ook bij huwelijkse voorwaarden blijft de blik beperkt, ervaart Zwagemaker. “Het lijkt dan op het eerste gezicht goed geregeld, maar veel stellen vergeten het periodiek verrekenbeding jaarlijks bij te houden. Veel mensen spreken in hun huwelijkse voorwaarden af - om de gevolgen van de koude uitsluiting wat te verzachten - dat zij de besparingen uit hun inkomen elk jaar bij elkaar optellen en door twee delen. Bij een traditionele rolverdeling heeft de vrouw dan jaarlijks een vordering op haar man de ondernemer. Wanneer je dit niet naleeft, kan bij een scheiding de vordering van de vrouw opeens heel hoog uitvallen.”

CONTINUÏTEIT

Uit jurisprudentie blijkt verder dat bij de afwikkeling van het verrekenbeding vaak ook de waarde van de bv meetelt. Zwagemaker: “Het is aan te bevelen om in de huwelijkse voorwaarden vast te leggen op welke manier de waarde van de bv moet worden bepaald. Dat onderwerp komt bij een scheiding altijd aan de orde.” Hij benadrukt dat de claim van de vrouw op de ex-man (en ondernemer) erg hoog kan zijn. “Een scheiding is dan niet meer te financieren. De continuïteit van de onderneming kan in gevaar komen.”

Dit laatste is niet per se in het belang van de partner, merkt Baan op. “Het

uitgangspunt voor de partner is dat de alimentatie kan worden betaald. Die moet komen uit de winst van de onderneming van de man. In het geval de onderneming bij een scheiding niet voortgezet kan worden, valt de bron voor de alimentatie weg.”

TBS-REGELING

Een term die bij een scheiding van een huwelijk in gemeenschap van goederen regelmatig langskomt, is de tbs-regeling (ter beschikking stelling).

Een voorbeeld is een eigen pand dat wordt verhuurd aan de bv.

Hans Zwagemaker (Belasting Belangen): “De echtgenote is in dit voorbeeld voor de helft eigenaar van het pand. Bij een scheiding is het vanaf dit jaar mogelijk het tbs-pand fiscaal geruisloos naar een van de partners door te schuiven als een van hen de tbs voortzet. Wanneer bij de verdeling de man de aandelen in de bv krijgt toegedeeld, en de vrouw het pand, wordt de tbs niet voortgezet en moeten de ex-echtelingen over de meerwaarde van het gehele pand ‘afrekenen’ met de fiscus.”

**‘EEN ACCOUNTANT KAN ALS
VERTROUWENSPERSOON BETER
EMOTIONELE ZAKEN TER SPRAKE
BRENGEN DAN EEN FISCALIST.
FISCALISTEN ZIJN WEER BETER BIJ
JURIDISCHE COMPLICATIES.’**

VERANDERINGEN

In de laatste twee jaar is op het vlak van trouwen en scheiden nieuwe wetgeving van kracht geworden. Zo is vanaf 1 januari 2012 voor het wijzigen van huwelijkse voorwaarden geen rechterlijke goedkeuring meer nodig, wat de kosten drukt. Belangrijk is volgens Baan verder dat sinds dit jaar een huwelijk ontbonden is op het moment van het verzoek tot echtscheiding. “Dit is relevant voor aansprakelijkheid voor schulden van de ex-partner die ontstaan tussen het verzoek tot scheiding en de verwerking in de burgerlijke stand.”

Zwagemaker wijst op een ander aspect van deze recente verandering in het huwelijksvermogensrecht.

Wanneer een ondernemer met geld van zijn echtgenote bijvoorbeeld de aandelen in zijn bv in contanten volstort, en de vrouw heeft daar toestemming voor gegeven, dan heeft bij een scheiding de vrouw recht op de volledige waardemutatie van de bv. Zwagemaker: “Het wordt in dit geval niet gedeeld. Wanneer je dit niet wilt, dan kun je een leenovereenkomst sluiten of het regelen in de huwelijkse voorwaarden.”

ROL ACCOUNTANT

De rol van de accountant bij trouwen en scheiden is die van ‘huisarts’, vindt Baan. “Je kunt voor de ondernemer risico's signaleren en een oplossingsrichting voorstellen. Voor het uitwerken van details is het beter om te werken met een fiscalist of notaris.” Zwagemaker beaamt dit: “Een accountant kan als vertrouwenspersoon beter emotionele zaken ter sprake brengen dan een fiscalist. Fiscalisten zijn weer beter bij juridische complicaties. Er zijn fiscalisten die alleen scheidingen behandelen. Dat zijn echte specialisten.” □

